

Konec dalšího učitele? Děti se speciálními potřebami by zůstaly bez pomoci

Pondělní kulatý stůl v Senátu na téma *Vzdělávání bez bariér: personální příležitosti ve vzdělávání dětí s potřebou podpory* pod záštitou Jaromíry Vítkové, místopředsedkyně Výboru pro vzdělávání, vědu, kulturu, lidská práva, a za účasti široké odborné veřejnosti, zástupců škol i pomáhajících organizací, jasně ukázal, že plánované zrušení podpůrného opatření „další učitel“ může postavit mimo školní docházku na sedm stovek těch nejvíce zranitelných dětí.

Praha, 4. února 2025: Odborná iniciativa *Neberme školám asistenty* tento krok kritizuje, neboť zrušení této podpory jednoznačně omezí právo na vzdělání u dětí, které dalšího učitele aktuálně využívají. Jde přitom o děti s vyššími nároky na podporu, děti dlouhodobě (např. onkologicky) nemocné nebo děti po vážných úrazech. „*U těchto dětí hrozí, že se bez individuální podpory ze strany dalšího učitele nebudou moci dále vzdělávat. Navržená změna je také v rozporu s našimi mezinárodními závazky, například s Úmluvou o právech dítěte nebo Úmluvou o právech osob se zdravotním postižením,*“ komentuje dopady chystané změny Iva Janská, předsedkyně Spoluškola, z. s.

Návrh novely školského zákona zachovává podpůrné opatření v podobě psychologa a speciálního pedagoga. Ti však podle odborníků v žádném případě nemohou dalšího učitele plnohodnotně nahradit. „*Speciální pedagog, tak jak je uveden v návrhu novely, vykonává ve škole řadu činností pro více žáků. Například vyučuje předmět speciálně pedagogické péče, konzultuje s pedagogy rozsah podpory pro jednotlivé žáky, metodicky vede učitele a asistenty pedagoga. Rozhodně ale nepracuje s žákem individuálně několik hodin denně tak jako učitel,*“ vysvětluje unikátnost podpůrného opatření „další učitel“ Zuzana Žampachová, předsedkyně Asociace pracovníků speciálně pedagogických center.

Ohrožení vzdělávání dětí, které se bez podpory dalšího učitele nemají šanci rozvíjet, potvrzuje i Veronika Majkútová, zástupkyně ředitele a speciální pedagožka ze SŠ a ZŠ, Havířov – Šumbark: „*V naší škole změna dopadne na pět žáků s nejtěžšími hendikepy – včetně nevidomého dítěte s mentálním postižením a autismem. Tyto děti potřebují vysoce specializovaný přístup učitelů, kteří ovládají metody jako alternativní komunikace, strukturované učení nebo aplikovaná behaviorální analýza. Bez nich dětem hrozí vyčlenění z kolektivu a výrazně se také sníží jejich šance na co největší soběstačnost v budoucnosti.*“

Podle předsedkyně SOFA Lenky Felcmanové je také nezbytné ponechat možnost financovat druhého učitele z prostředků na podpůrná opatření v situacích, kdy ho škola nemůže financovat z PHmax. „*Jedná se například o situace, kdy potřeba dalšího pedagoga vznikne v průběhu školního roku, např. v souvislosti s vážným úrazem nebo onemocněním žáka. A stejně tak v situacích, kdy jsou speciální vzdělávací potřeby poradenským zařízením diagnostikovány až po začátku školního roku.*“

Bez dalšího učitele může ve třídě narůstat frustrace nejen u dětí s podpůrnými opatřeními, ale i u jejich spolužáků a učitelů. Například ve třídě s více dětmi se speciálními vzdělávacími potřebami se hlavní učitel může dostat do situace, kdy nebude schopen zajistit rovné podmínky pro všechny žáky.

Omezování této podpory je podle odborníků krátkozraké i finančně – péče o dospělé, kteří neměli možnost se vzdělávat, vyjde společnost mnohem draž. Vzdělání nesmí být otázkou kompromisů.

Na kulatém stole byla diskutována také potřeba zavést do škol pozici sociálního pedagoga, která má obrovský význam nejen pro školy s větším počtem sociálně znevýhodněných žáků. Otázkou zůstává také přesná podoba asistentů pedagoga v 1. třídě ZŠ. Z důvodové zprávy vyplývá, že znevýhodněné děti v první třídě už nemusí mít jistotu asistentů pedagoga jako své adresné individuální podpory.

Zástupci rodičů i odborné veřejnosti proto apelují na zákonodárce, aby přehodnotili zrušení pozice dalšího učitele, zavedli pozici sociálního pedagoga a současně zaručili, že zavedením plošného opatření asistentů pedagoga v 1. třídě, nepřijdou děti o nárok na individuální podporu.

Seznam důvodů, proč zrušení PO „další učitel“ nepodporujeme, najdete ve společném stanovisku [tady](#).

Kdo na zrušení dalšího učitele doplatí? Příběhy dětí, které podpůrné opatření nezbytně potřebují:

Tereza po úrazu: Dívka s vážným poškozením mozku je schopna absolvovat základní školní docházku pouze díky práci speciálně přiděleného učitele.

Martin s poruchou autistického spektra: Bez druhého pedagoga by Martin nemohl navštěvovat školu a jeho rodina by čelila enormnímu zatížení.

Děti se sluchovým postižením: Bilingvní výuka ve speciální škole, kde společně pracuje slyšící a neslyšící pedagog, zajišťuje dětem možnost vyjádření v mateřském znakovém jazyce i propojení s širší komunitou.

Odebrání podpůrného opatření „další učitel“ bude mít devastující dopad na nejzranitelnější děti v našem vzdělávacím systému. Iniciativa *Neberme školám asistenty* vyzývá zákonodárce, aby zvážili negativní důsledky tohoto kroku a zajistili všem dětem možnost plnohodnotného vzdělávání.

O iniciativě Neberme školám asistenty

Odborná iniciativa *Neberme školám asistenty* vznikla v září 2023 v reakci na návrh novely školského zákona, který počítal se snížením počtu asistentů pedagoga na základních školách a jejich zrušením v podobě podpůrného opatření pro děti, které asistenta pedagoga skutečně potřebují. V současné době iniciativa reaguje na vládní návrh zrušení podpůrného opatření „další učitel“, které omezí právo některých žáků na vzdělání. **Iniciativu tvoří Asociace pracovníků speciálně pedagogických center, SOFA, Spoluškola, Stálá konference asociací ve vzdělávání a Učitelská platforma.**

Iniciativu **#NebermeŠkolámAsistenty** tvoří:

Asociace pracovníků speciálně pedagogických center (AP SPC) zastupuje zájmy svých členů, odborných pracovníků speciálně pedagogických center. Úzce spolupracuje např. s Národním pedagogickým institutem, Asociací pracovníků pedagogicko psychologických poraden, Asociací pracovníků středisek výchovné péče či ministerstvem školství. Podílí se na tvorbě a připomínkování odborných podkladů a vyhlášek.

SOFA mění český vzdělávací systém ve prospěch všech dětí a mladých lidí. Na školách budujeme prostředí, které podporuje jejich různorodost a pomáhá jim naplnit svůj potenciál. Angažujeme se v posilování duševního zdraví a ve zlepšování ochrany ohrožených dětí. Propojujeme systémové aktéry v regionech i na celostátní úrovni. Jsme zapojení do poradních a pracovních skupin ministerstev a úřadu vlády.

Spoluškola pomáhá hájit práva dětí ve vzdělávání. Jsme experti na školskou legislativu a současně rodiče. Proto nám záleží na tom, aby se dětem ve škole dařilo. Rodičům a školám nabízíme bezplatné poradenství, semináře a vzdělávací materiály v oblasti školského práva a také školní mediace. Současně se věnujeme advokační činnosti na systémové úrovni ve vztahu k dodržování práv dětí ve vzdělávání.

Stálá konference asociací ve vzdělávání (SKAV) je střešní platforma sdružující 37 různorodých organizací, které realizují progresivní změny ve vzdělávání. SKAV sdílí společnou vizi a hodnoty a nabízí prostor pro vzájemné učení. Vytváří konsensus na tématech klíčových pro proměnu vzdělávání a společně je prosazuje na systémové úrovni.

Učitelská platforma je profesním sdružením téměř 1900 učitelek a učitelů MŠ, ZŠ, SŠ, ZUŠ a VOŠ. Naší filozofií je vytvářet v českých školách kvalitní a bezpečné vzdělávací prostředí – s tímto cílem podporujeme naše členy, spolupracujeme s jinými organizacemi, informujeme média a jednáme s těmi, kteří rozhodují. Pomáháme učitelům být slyšet!

Kontakty:

AP SPC: Zuzana Žampachová, tel: 775 334 471, email: zampachova@autistickaskola.cz

Spoluškola, z. s., Barbora Kiliesová, tel.: 605 258 595, email: kiliesova@spoluskola.cz

SOFA, Martina Špittová, tel: 730 862 526, email: martina.spittova@so-fa.cz

SKAV, Petra Keprtová, tel: 737 123 167, email: petra.keprtova@skav.cz

Učitelská platforma, Petra Mazancová, tel.: 608 448 978, email: petra.mazancova@ucitelskaplatforma.cz